

ΑΝ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΣΩ ΝΑ ΠΑΡΑΜΕΝΩ ΕΔΩ ΜΕΣΑ,

κάτω απ' αυτή την κρύπτη που εφαρμόζει σαν όστρακο πάνω στην ύπαρξη μου, ο χρόνος και η αποσύνθεση θα με λιώσουν* και τα έργα μου, όλα αυτά τελοσπάντων τα απεικονίσματά μου, θ' αλλοιωθούν, θα γίνουν ακόμα πιο δυσνόητα απ' ότι είναι τώρα. Γιατί θα πρέπει να ομολογήσω, ότι αυτό που παρουσιάζω κατά πλάτος και βάθος σε όλα μου τα έργα, ούτ' εγώ δεν γνωρίζω ποιο είναι* απλά και μόνο, αν κάποιος με ρωτούσε, σύμφωνα μ' εκείνο που θα υποπτευόμουν πως μου ζητούσε, θ' απαντούσα κι ανάλογα. Έτσι, συνεργαζόμενοι αρμονικά εμείς οι δυο, με λίγη προσπάθεια, θα ερμηνεύαμε όλες τις παραστάσεις των έργων, ορατές κι αόρατες, δίχως να παίζει ρόλο, αν ύστερα από λίγο, για τα ίδια θέματα, θα δίναμε μια διαφορετική ερμηνεία. Κι όλ' αυτά, γιατί τα σύμβολα μου δεν θα μπορούσαν να διαμαρτυρηθούν για την δίχως όρια παρερμηνεία τους. Τα κόκκαλα δίχως κλειδώσεις, οι επτά πύλες, οι κύκλοι με τα τρίγωνα, το σπαθί μες στο δισκοπότηρο, το χάλκινο δέντρο καταμεσίς του κοιμητηρίου, οι σβηστές λυχνίες, το αμυδρό φως του σκότους, ο δρόμος που τελειώνει μπροστά στην οπή, οι ήλιοι, οι κόσμοι στα βάθη, που δεν φαίνονται, μόνο και μόνο γιατί δεν τους ζεις.

Όσα διατύπωσα βέβαια, είναι υπαινιγμοί της πρόθεσης μου, που κι αυτή με τη σειρά της, αποτελεί τον υπαινιγμό μιας άλλης πρόθεσης, που ακόμα δεν την έχω ανακαλύψει. Μέσα σε τούτο τον κόσμο των υποθέσεων, δε διστάζω πια να τ' ομολογήσω, μοιάζω και είμαι ο κυνηγός του ασύλληπτου* γι' αυτό και, τη στιγμή που εντοπίζω τη μορφή του και κοντοζυγώνοντας απλώνω το χέρι μου να τ' αδράξω, την ίδια στιγμή, αλίμονο, διαπιστώνω, ότι κρατώ στα χέρια μου το κενό της φυγής του.

Τότε, ω! τότε, λες και δε μου αρκούν όλα τ' άλλα, καταφτάνει η ώρα της σφαγής, που τη ζω κάθε μέρα, με την ανατολή του ήλιου, καθώς ανοίγω τα μάτια μου: Οι μονομάχοι, ένας-ένας, ξεπροβάλλουν από παντού κι έρχονται στην απέραντη πεδιάδα, που στην πραγματικότητα πρόκειται για μια αρένα τεραστίων διαστάσεων. Παρατάσσονται κοιτάζοντας προς τον ήλιο, σε ατέλειωτες οριζόντιες γραμμές. Σε λίγο, όταν κι ο τελευταίος πάρει τη θέση του, με αργές-συγχρονισμένες κινήσεις, υψώνουν πάνω απ' το κεφάλι το σπαθί τους, που το κρατούν και με τα δυο χέρια και μ' ένα στόμα κραυγάζουν: «Υπάρχω και θέλω να ζήσω!» Κατόπι, ο καθένας αγκαλιάζει κι ασπάζεται τον διπλανό του, ψιθυρίζοντας συγχρόνως: «Λυπάμαι!» κι ευθύς αμέσως, αρχίζουν ν' αλληλοσφάζονται.

Μέσ' απ' την κρύπτη μου, άθελα μου τους παρατηρώ, γιατί όσο ο άνθρωπος έχει τα μάτια του ανοιχτά, είν' επακόλουθο να τα βλέπει όλα, δίχως αυτό να σημαίνει πως είσαι κι ευχαριστημένος με ό,τι αντικρύζεις. Βέβαια, σε παρόμοιες περιπτώσεις, προσπαθώ να τ' αντικρύζω όλα κάπως αλλιώς, δηλαδή καλοπροαίρετα και με «μάτι καλοσύνης» που λένε, μα δίχως κανένα θετικό αποτέλεσμα, παρόλο που η ιδέα τούτη έχει βγει απ' της αγάπης το ματωμένο εκμαγείο.

Τα δρώμενα λοιπόν που βλέπω κάθε μέρα, όλες αυτές οι φρικιαστικές σκηνές κατά την ώρα της σφαγής, είναι υπεράνω της λογικής μου, με συνέπεια, το βαθύτερο νόημα τους να μου διαφεύγει κι ας έχω εξετάσει κάθε πιθανότητα ύπαρξης του. Γι' αυτό κι οδηγούμαι στο συμπέρασμα, πως ίσως οι σκηνές π' αντικρύζω, να μην έχουν κανένα νόημα και να γίνονται μ' αυτόν τον τρόπο μόνο και μόνο γιατί δεν γίνονται μ' έναν άλλο, μ' αποτέλεσμα, το μοναδικό τους νόημα να είμ' εγώ με την κρύπτη μου. Αλλά τότε, αλίμονο, διαπιστώνω ότι, μαζί με τα τόσα άλλα βάσανα μου, τώρα έχω ακόμα ένα, το δικό μου, που είναι βέβαια και το μεγαλύτερο. Τότε θα πρέπει, δίχως καθυστέρηση, ν' αρχίσω να ερευνώ μες στις σκοτεινές στοές της κρύπτης μου, για ν' ανακαλύψω κάπου, σε μιαν απόμερη γωνιά, το νόημα π' αναζητώ, γιατί είμαι σίγουρος ότι κάπου εδώ πρέπει να βρίσκεται, εφόσον τον τελευταίο καιρό δεν μετακινήθηκα διόλου από εδώ μέσα.

Μα δεν μ' αφήνουν να εργαστώ με την ησυχία μου οι από πάνω, αυτοί όλοι τους οι πεισματάρηδες κι άξιοι κατά τ' άλλα μονομάχοι, γι' αυτό και πετάγομαι βιαστικά πάλι στην επιφάνεια, για να διαπιστώσω τί ακριβώς συμβαίνει: Τίποτα όμως το ιδιαίτερο δε βλέπω και θλίβομαι απεριόριστα γιατί καθ' οδόν, γι' άλλη μια φορά, μου λεηλάτησαν όλο το περιεχόμενο του χρόνου μου. Απλά και μόνο, είν' η στιγμή που οι ζωντανοί παίρνουν απ' τους σκοτωμένους το χρυσό τους νόμισμα, που το είχαν φυλαγμένο κατάστηθα, όπως το «φυλαχτό» που φέρουν πάνω τους ορισμένοι άνθρωποι.

Αχ, να τους βλέπατε μόνο, με πόση χαρά κοιτάζουν το χρυσό νόμισμα μόλις το βάλουν στο χέρι τους... Και την ικανοποίηση που νιώθουν στη σκέψη, πως το δικό τους νόμισμα βρίσκεται στη θέση του, άθικτο...

Μετά από λίγο, αφού τελειώσει η επινίκια γιορτή τους, χοροπηδώντας χαρούμενα, θα κατευθυνθούν όλοι τους προς το διπλανό χώρο, εκεί όπου βρίσκεται η Αγορά, για να πάρουν χίλια-δυο πράγματα που τά 'χουν ανάγκη: Την τροφή της μέρας, διάφορα είδη ρουχισμού, κάποιο παιχνίδι, ή ένα δωράκι.

Την ίδια ώρα, ολάκερη η πεδιάδα αντηχεί το θρήνο των συγγενών των θυμάτων, ενώ οι παπάδες διασκορπισμένοι ολόγυρα, μεσολαβούν για την ανάπαυση των ψυχών «εν τόπω χλοερώ». Τα ξέρω όλ' αυτά, τόσο καλά, που δεν χρειάζεται να τα βλέπω κάθε φορά, για να γνωρίζω τί θα γινόταν σε μια στιγμή, που για κάποιο λόγο θ' απουσίαζα.

Δίπλα στην Αγορά, βρίσκεται το Παρατηρητήριο, με τα μικρά και τα μεγάλα του παράθυρα, που σου δίνει την εντύπωση ενός φρουρίου με τις πολεμίστρες του. Από 'κεί μέσα, με κιάλια και με τηλεσκόπια, παρακολουθούν τους μονομάχους αν πληρώνουν ή αποφεύγουν να πληρώσουν τα είδη που ψωνίζουν και γενικά αν η Αγορά λειτουργεί σύμφωνα με τους κανόνες του Εμπορικού Δικαίου.

Όλοι όσοι βρίσκονται μέσα στο Παρατηρητήριο, όχι μόνο φορούν το ίδιο χρώμα ρούχα, αλλά η όλη αμφίεση τους είναι ομοιόμορφη. Αν, - για παράδειγμα - ένας τους θα είχε κρυάδες και θα φορούσε το πανωφόρι του, τότε κι οι υπόλοιποι θα φορούσαν το δικό τους, δίχως ν' ακουστεί καμιά διαμαρτυρία, ακόμα κι αν ήταν μια μέρα ζεστή του Αυγούστου. Ως και η μάσκα που καλύπτει το πρόσωπο τους είναι μια κι απaráλλακτη για όλους, μ' αποτέλεσμα να μη γνωρίζεις ποιος είναι ποιος. Αυτός είναι ο λόγος, που στις πόρτες των Γραφείων ή και πάνω τους, θα δεις διάφορες επιγραφές, που δηλώνουν την ιδιότητα τους: Διευθυντής, Υποδιευθυντής, Δικαστής, Νομοφύλακας κι ένα σωρό άλλοι. Όσοι βρίσκονται εδώ μέσα, είν' οι αρμόδιοι των πολλαπλών υποθέσεων που δημιουργεί μια ζωή, όπως αυτή της περιφέρειας τους, με τ' αμέτρητα προβλήματα της. Γι' αυτό και, - δίχως να τους αναγκάζει κανείς - εργάζονται μέρα-νύχτα και είναι τόσο απασχολημένοι, που ποτέ δε μπορούν να σε δεχτούν για μια υπόθεση σου, ούτε και ποτέ να τους πετύχεις «τηλεφωνικά» ακόμα κι αν προσπαθήσεις ολόκληρο το εικοσιτετράωρο. Ο λόγος για την αλαλουμική αυτή κατάσταση, είν' απλός: Όταν εσύ πηγαίνεις ή τηλεφωνείς στο γραφείο κάποιου, για να ρωτήσεις σχετικά με την υπόθεση σου, εκείνος βρίσκεται ή συνομιλεί «τηλεφωνικά» σ' ένα άλλο γραφείο, για μια υπόθεση, που ίσως βέβαια, - ποτέ δεν ξέρεις - ενδέχεται να είναι κι η δική σου.

Αναμφίβολα όμως, θα ήταν μεγάλο λάθος, αν σου πέρναγε απ' το μυαλό, πως όλοι εδώ μέσα είν' αναρμόδιοι, μόνο και μόνο γιατί η υπόθεση σου έχει χαθεί μέσα σ' ένα συρτάρι των γραφείων, δίχως να γνωρίζει κανένας πού βρίσκεται. Αυτό συμβαίνει, γιατί η υπόθεση σου, είναι μια μικρή λεπτομέρεια μέσα στις εκατομμύρια άλλες που είναι όμοιες με τη δική σου, με συνέπεια, η επίλυση τους, να είναι η προϋπόθεση για την επίλυση και του δικού σου προβλήματος.

Εσύ βέβαια, τ' αγνοείς όλ' αυτά και διαμαρτύρεσαι έντονα, μ' αποτέλεσμα να παρεμποδίζεις τους αρμόδιους να εργάζονται και να τους εξαναγκάζεις ν' ασχολούνται μ' ένα ζήτημα που δε θα 'πρεπε να υπάρχει. Μ' άλλα λόγια, εσύ ο ίδιος ευθύνεσαι που το πρόβλημα σου δε βρίσκει τη λύση του, γιατί όταν τους διακόπτεις απ' την εργασία τους και τους απασχολείς διαμαρτυρόμενος, ενδέχεται να ήταν η ώρα, που επιτέλους, θ' ανακάλυπταν τη λύση του προβλήματος.

Όταν τελικά, θα τους απαλλάξεις απ' την παρουσία σου και θα επιδοθούν και πάλι στο έργο τους, όλα θα είναι διαφορετικά, ίσως μάλιστα να λένε άλλα - τ' αντίθετα - απ' ό,τι θα έλεγαν προηγουμένως, αν δεν τους είχες διακόψει έτσι απερίσκεπτα. Είν' ακριβώς το ίδιο πράγμα, όπως όταν ένας παίχτης της ρουλέτας δεν προλαβαίνει να «ποντάρει» και σε λίγο, βλέπει ο δύστυχος, πως ο αριθμός που θα έπαιζε, «βγήκε». Ποιες πιθανότητες έχει τώρα, παίζοντας και πάλι τον ίδιο αριθμό να κερδίσει; Όλες οι πιθανότητες και οι συνδυασμοί είν' εναντίον του. Κάποτε βέβαια, ο ίδιος αυτός αριθμός

θα ξανάρθει, επομένως η λύση είναι να περιμένει - αλλά πώς θ' αντιληφτεί τότε θα είναι η κατάλληλη στιγμή για ν' απλώσει έγκαιρα το χέρι του και να ποντάρει;

Στην πραγματικότητα, πρόκειται για έν' αδιέξοδο, μ' αποτέλεσμα, την αναμφισβήτητη εφαρμογή του νόμου να την αγνοούν, διότι δεν έχουν ιδέα περί τίνος πρόκειται, ώστε την ενοχή να μην την αναγνωρίζει κανένας τους. Έτσι, επόμενο είναι, η δίκη και η καταδίκη τους να γίνεται «κεκλεισμένων των θυρών» και βέβαια, μέσα σε μια κενή αίθουσα. Την άλλη μέρα, ή τελοσπάντων μια απ' αυτές τις μέρες, όταν τελικά προσέλθουν όλοι τους, θα είναι πολύ αργά, γιατί ο φάκελλος για την υπόθεση τους έχει «κλείσει», η απόφαση της δίκης εκδόθηκε χτες.

Απληροφόρητοι, θα επιστρέψουν και πάλι στις εργασίες τους, δίχως ποτέ να κατανοήσουν το επακόλουθο της ενοχής τους.

Κι αν κάποιος θα τολμούσε να τους αμφισβητήσει την αρμοδιότητα τους - αν πρόκειται για δικαστές - και την αξιοπιστία τους - ως προς τον κατηγορο και τον κατηγορούμενο - όλοι μαζί, ξεχνώντας τις διαφορές τους, θ' άρχιζαν να διαμαρτύρονται έντονα, γιατί θ' αντιλαμβάνονταν, ότι, κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο, που ακόμα δεν τον είχαν εντοπίσει, κινδύνευε η ύπαρξη τους.

Αν και δε συμμετέχω σ' όλα αυτά, η ύπαρξη μου, κάτω απ' το βαρύ φορτίο της ενοχής, έχει σχεδόν εξαφανιστεί μες στη γη και δεν τη βλέπεις, εκτός κι αν ξαπλώσεις κατάχαμα και κοιτάξεις απ' τις σκισμές. Μα θαρρώ, ότι θα ήταν κρίμα να χανόμουν έτσι, για μιαν αιτία δηλαδή, που τώρα πλέον, μου είναι ξένη... Αν ο μελλοντικός δολοφόνος και το θύμα, όταν τους τοποθετήσεις δίπλα-δίπλα, μοιάζουν σαν δύο σταγόνες νερού, ε, άστους να μοιάζουν. Ούτε κι ευθύνεσαι 'συ, όταν οι δρόμοι τους συναντηθούν και βρεθούν πρόσωπο με πρόσωπο, που δεν μπορούν να εκφραστούν διαφορετικά κι ορμά ο ένας κατά του άλλου με νύχια και με δόντια. Ή μήπως και σ' εξαναγκάζει κανείς, να περιφέρεσαι αιωνίως ενδεδυμένος με του πένθους το χρώμα, επειδή οι συγγενείς του θύματος δεν αναγνωρίζουν ότι η υποχρέωση αυτή είναι δική τους υπόθεση; Θα ήταν καλύτερο, αν κατά ένα τρόπο, αγνοώντας τους, τους μιμηθείς, μήπως επιτέλους, επωμιστούν κάποτε κι αυτοί τις ευθύνες τους. Στο μεταξύ βέβαια, εσύ θα κινδυνεύεις, αλλά εδώ που βρίσκεσαι, έτσι όπως είσαι, ποιος θανάσιμος κίνδυνος θα μπορούσε ν' αγγίξει εσένα;

Πρέπει να παραδεχτώ όμως, ότι έχω διαστήματα, που νιώθω τον πανικό μιάνης καταστροφής που καταφτάνει και τότε, περίφοβος, αρχίζω να παρατηρώ το τριγυρινό μου περιβάλλον, ως τους ορίζοντες. Σε λίγο, καθησυχάζω και πάλι, γιατί διαπιστώνω ότι, όλα βρίσκονται παρόντα και στη θέση τους, ούτ' ένα φύλλο απ' τα δέντρα δεν έπεσε καταγής κι επομένως, όποτε νυστάξω, μπορώ να ξανακοιμηθώ ήσυχος. Νιώθοντας τη ζεστασιά της σιγουριάς μου, χαμογελώ ικανοποιημένος, αντικρύζοντας

τα πουλιά που πηγαινοέρχονται στις καλάμιές και τα κουνούπια που ισορροπούν στ' ασάλευτα νερά του βάλτου.

Πάντα μου λέω, πως κάποια μέρα, θα πρέπει να καταπιαστώ στα σοβαρά μ' αυτό το θέμα που μου δημιουργεί ο φόβος μου, μα συνέχεια τ' αναβάλλω για μιαν άλλη φορά. Ίσως να ευθύνονται τ' απρόβλεπτα κάθε φορά προβλήματα μου, ίσως όμως να μη το επιθυμώ κι εγώ ο ίδιος, γιατί κατά βάθος το ξέρω, υπάρχει κάτι τι που με τρομάζει σε τούτη την ιστορία. Αυτός είναι κι ο λόγος, που, απ' αναβολή σ' αναβολή, έφτασα στο σημείο, να μου είν' αδύνατο να ζήσω μια μέρα, δίχως ν' ανακαλύψω ένα αντικείμενο - δε μ' ενδιαφέρει «ποιο» - για να τ' αφήσω σε μια γωνιά της κρύπτης μου, ώστε να το έχω αύριο. Διότι το βράδυ - και κάθε βράδυ - πώς θα μπορούσα ν' αφεθώ μες στην αβεβαιότητα ενός ονείρου, δίχως να κρατώ σφιχτά στο χέρι μου, έστω μια μαρτυρία για το μέλλον;

Εξ' άλλου, ατενίζοντας το περιβάλλον μου, δε βρίσκω ούτ' ένα λόγο που να μ' αναγκάζει ν' ασχολούμαι με ζητήματα που, παρόλο ότι είναι της αρμοδιότητας μου, τώρα πια δεν μ' αφορούν, αφού έχω την κρύπτη μου και δεν κινδυνεύω άμεσα. Μήπως και δεν έχω διαμορφωθεί μ' ένα τέτοιο περίτεχο τρόπο, ώστε όλα όσα φαίνονται πάνω μου, να μην είναι παγίδες; Δείχνω αδύναμος, για να εντοπίζω τους εχθρούς μου, φτωχός, για να τους προστατεύω απ' τον πειρασμό, «αποκρουστικός», για να μη διστάζουν να μου εμπιστεύονται την «αγάπη» τους, αμαρτωλός, για να παρηγορούνται, άρρωστος, για να κοιμούνται ήσυχοι, φωτιά, για να λυτρώνονται.

Μη νομίζετε όμως, ότι επαναπαύομαι και κοιμάμαι πάνω στους απεριόριστους κύκλους των ικανοτήτων μου, γιατί ποτέ δεν αμέλησα την περιφρούρηση μου κι επαγρυπνώ, ακόμα και την ώρα που δεν κινδυνεύω.

Τούτη ακριβώς τη στιγμή, έχω ξαπλώσει στην όχθη της λακκούβας και σας παρατηρώ, ενώ συγχρόνως, πάνω στ' ασάλευτο νερό της, αντικρύζω το είδωλο μου κι έτσι καταλαβαίνω πως έχουμε Άνοιξη. Πάνω στο σώμα μου, έχω διάφορα σχήματα, πρασινωπά, ενώ στα ενδιάμεσα είμαι γεμάτος από κόκκινες και κίτρινες βούλες, ώστε να δείχνω, σαν ένα κομμάτι ανθισμένο της φύσης. Έτσι κατορθώνω, να ζω αθέατος απ' τους εχθρούς μου και το μόνο που απομένει είναι, ν' ανακαλύψω και τον τρόπο να μη διακρίνεται και η οποιαδήποτε κίνηση μου, ώστε όποτε λαχταρώ έναν καρπό απ' τα γύρω δέντρα, να πηγαίνω ανενόχλητα και να τον κόβω.

Όμως κάτι τέτοιο είν' αδύνατο και δε θα 'πρεπε ούτε και να το σκέφτομαι, γιατί μόλις θα μετακινηθώ, θα με δουν, θα μ' εντοπίσουν και τότε, - να γιατί δε θέλω ούτε καν να το συλλογιέμαι - αχ, τότε, δίποδες, τετράποδες, πτερωτοί και έρποντες, θα με ποδοπατήσουν, θα με λιώσουν... Ενώ τώρα, κανείς δεν μπορεί να μ' εντοπίσει, μόνο

εγώ βλέπω την ύπαρξη μου και γνωρίζω τη θέση που κάθε φορά βρίσκομαι, ύστερ' από μια μικρή μετακίνηση μου μέσα στο τοπίο.

Ένας άλλος στη θέση μου, ίσως να ήταν ευχαριστημένος, εγώ όμως, - δίχως να υπερβάλλω - νιώθω δυστυχισμένος, γιατί θεωρώ την ορατότητα μου ως ένα ελάττωμα τεραστίων διαστάσεων, διότι αυτό είναι το μοναδικό μου. Με όση μανία όμως κι αν προσπαθώ, δεν κατορθώνω ν' ανακαλύψω τη μέθοδο, ώστε να μετακινούμαι δίχως κανένα φόβο.

Άμποτε κι ανακαλύψω τον τρόπο της μεθόδου, αχ, με πόση ευκολία θα μετακινούμαι τότε, απ' το ένα σημείο στ' άλλο, χωρίς κανένα περιορισμό. Κάθε φορά, αγνοώντας κι εγώ ο ίδιος την πραγματική μου θέση, θα νομίζω πως βρίσκομαι παντού, οπουδήποτε. Θα περιφέρομαι μέσα σ' αυτή την αίσθηση, όπως ακριβώς περιφέρεσαι μέσα στου λόγου τις εννοιολογικές υποθέσεις πηδώντας από τη μια λέξη στην άλλη, αφήνοντας πίσω σου σαν μοναδικό ίχνος, έναν υπαινιγμό που προεκτείνεται στο άπειρο, με προορισμό την κορυφή του όρους ωμέγα.

Όλα τα προβλήματα μου, κατά βάθος ποτέ δεν τ' αγνοούσα, αποτελούν μια δικαιολογία για να παραμένω εδώ πάνω, ενώ ένα σωρό εργασίες με περιμένουν μέσα στην κρύπτη μου. Μα είν' αμέτρητοι οι λόγοι που μ' αναγκάζουν να φοβάμαι και ν' αναβάλλω να κλειστώ και πάλι εκεί μέσα: Το αμυδρό φως στις γωνιές, οι ακαθόριστες σκιές και προπαντός το απόλυτο σκοτάδι σ' ορισμένα σημεία, μου προξενούν το αίσθημα του πανικού και φοβάμαι πως αν εκείνη την ώρα δεχτώ μian αιφνιδιαστική επίθεση, θα μου είν' αδύνατο ν' αμυνθώ. Βέβαια, σε περίπτωση τέτοιου κινδύνου, έχω τις εξόδους μου, μα δε ξεχνώ όμως και τα τρωτά τους σημεία, απ' τη στιγμή που η κάθε έξοδος, είναι συνάμα και μία ωραιότατη είσοδος. Επομένως, τα εκατό σημεία διαφυγής μου, που με τόσο μόχθο έχω κατασκευάσει καθόλη τη διάρκεια της ζωής μου, δεν αυξάνουν ούτε και κατά το ελάχιστο την πιθανότητα της σωτηρίας μου, σε περίπτωση συναγερμού.

Γι' αυτό και καταλήγω στο συμπέρασμα, ότι θα ήταν προτιμότερο αν άφηνα μόνο μian έξοδο κι όλες τις άλλες να τις εξαφανίσω, τρόπος του λέγειν. Μα για να υλοποιηθεί ένα τέτοιο έργο, προϋποθέτει μian υπεράνθρωπη προσπάθεια κι αυτό σημαίνει την καθολική συμμετοχή όλων μου των συστατικών.

Ούτε και είναι δυνατό, το έργο αυτό να ολοκληρωθεί, απ' τη μian ώρα στην άλλη. Θα πρέπει να εφαρμόσω ένα πενταετές πρόγραμμα, που θα 'χει την προοπτική όμως, όταν ο χρόνος θα εκπνέει, ν' ανανεώνεται δίχως τις σχετικές διαδικασίες, που ύπουλα κι αθόρυβα καταβροχθίζουν τον περισσότερο χρόνο, μ' αποτέλεσμα, ν' αντιληφτείς κάποτε, ότι δεν έχεις στη διάθεση σου, ούτε ένα δευτερόλεπτο.

Από πού όμως ν' αρχίσω; Σίγουρα, τα πιο τρωτά μου σημεία, είναι οι πέντε πύλες εισόδου μου, που οδηγούν, από επτά διαφορετικούς δρόμους, κατευθεία στο κέντρο της κρύπτης μου. Εκεί μέσα, ακριβώς σ' αυτό το σημείο, θα με βρουν κάποια ώρα κοιμώμενο και θα με τεμαχίσουν, δίχως καλά-καλά να ξυπνήσω. Ενδέχεται μάλιστα, όλη αυτή την κατάσταση, να τη θεωρήσω κι ως ένα εφιαλτικό μου όνειρο, ώστε σε κάθε κομμάτι της σάρκας που θα μου κόβουν με τα κοφτερά τους δόντια, ν' απορώ, γιατί επιτέλους δεν ξυπνώ, για να πάρει τέλος το μαρτύριο μου;

Απ' τα πέντε αυτά σημεία πρέπει λοιπόν ν' αρχίσω, που είναι τα πιο επικίνδυνα και τα πιο τρωτά, διότι προεκτείνονται σ' όλης της έκτασης τις αντιστοιχίες, μ' αποτέλεσμα, στην πραγματικότητα να μην είναι μόνο πέντε, αλλά δισεκατομμύρια πέντε... Που κι αυτά όμως με τη σειρά τους, έχουν κάποιες άλλες προεκτάσεις κι αντιστοιχίες, μα που ευτυχώς, δεν είν' αυτό το σημερινό μου πρόβλημα κι έτσι επί του παρόντος, θα 'χανα το χρόνο μου αν καταπιανόμουν μαζί του.

Πριν απ' όλα όμως, το κυριότερο είναι ν' αρχίσω, ν' αποφασίσω την πρώτη κίνηση, αλλά για να πραγματοποιηθεί κάτι τέτοιο, μου χρειάζεται τροφή. Θα πρέπει λοιπόν να παραφυλάξω μ' άγρυπνο μάτι και τις εικοσιτέσσερις ώρες, κι ό,τι περάσει από κοντά μου να τ' αρπάξω. Στο κάτω-κάτω μου χρειάζεται κάποιος, που η παρουσία του μέσα στο δεσμοτήριο, να μου επιβεβαιώνει την πραγματικότητα, ώστε να μην αμφιβάλλω τόσο πολύ, για τις επίπονες προσπάθειές μου. Έστω κάποια, που μ' ένα νεύμα, το οποίο θα σημαίνει «ναι» ή «όχι», να με υποβαστάζει όταν διέρχομαι τα επικίνδυνα ενδιάμεσα περάσματα της σιωπής μου. Υπάρχει βέβαια και η περίπτωση, με την πάροδο του χρόνου, ν' αντιληφτεί τη σημασία των προθέσεων μου πάνω στα τειχώματα της κρύπτης κι όχι μόνο να με συμπαθήσει, αλλά και να με συμπονέσει μάλιστα. Γιατί θα πρέπει να ομολογήσω, ότι πάντα μες στο πλήθος, υπάρχει κι ένα άλλο πλήθος, που ακόμα δεν έχει παραδοθεί στις επιθυμίες του. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι, πασχίζουν να σωθούν, αγωνίζονται να κρατηθούν από κάπου, ψάχνουν, σπαρταρούν... Στο τέλος βέβαια χάνονται, ο αγώνας είναι άνισος, κανείς δε γλιτώνει από κει μέσα.

Αλλά πώς να τους ανακαλύψεις όλους αυτούς, μέσα στην εναγώνια ζωή τους; Βρίσκονται διασκορπισμένοι, εδώ κι εκεί, οι διευθύνσεις διαμονής τους είν' άγνωστες. Ακόμα κι αν κάποια μέρα τους συναντήσεις στο δρόμο σου τυχαία, πώς θα τους αναγνωρίσεις; Όσο παρατηρητικός κι αν είσαι, τίποτα δεν πρόκειται ν' ανακαλύψεις πάνω στο πρόσωπο τους κι η ενδυμασία τους, μόνο στην ποιότητα, το σχέδιο και το χρώμα παραλλάζει κάπως. Επιπλέον, ολονών οι συνήθειες είναι όμοιες, παρόλο που οι περισσότεροι νομίζουν τ' αντίθετο, επειδή έχουν κάποιες άλλες, που διαφέρουν απ' αυτές που έχουν εκείνοι που τους περιτριγυρίζουν.

Επομένως, ο μόνος τρόπος για να «γνωρίσεις» έναν άνθρωπο είναι, αν σου επέτρεπε να επισκεφτείς το «άδυτο» της ύπαρξής του. Αλλ' αυτό σημαίνει πρώτ' απ' όλα, απεριόριστη εμπιστοσύνη και μάλιστα περισσότερο απ' τον οικοδεσπότη, αφού είναι παρατηρημένο, πως την καταστροφή του - πριν του αποκαλυφτεί - κανείς δεν τη γνωρίζει κι επομένως, δεν αποκλείεται, τούτη ακριβώς τη στιγμή, ν' αναπαύεται ή να κοιμάται, φαρδύ-πλατειά ξαπλωμένος πάνω της. Πώς θα μπορούσες λοιπόν ν' αποκοιμηθείς ήσυχος, αν γνώριζες, ότι ένας άγνωστος ξαγρυπνά μες στο υπνοδωμάτιο σου;

Αν υπήρχε τουλάχιστο μια συνθηματική λέξη για ν' αναγνωρίζομαστε, τί καλά που θα ήταν! Μία τόση δα λεξούλα, δυσεύρετη βέβαια, που όποιος όμως θα κατόρθωνε να την ανακαλύψει, θα ήταν σαν να κρατούσε στα χέρια του, το «κλειδί» της υποδοχής του υπαινιμού μου.